

De buikkatheter

Urologie

Inleiding

Bij u is een buikkatheter ingebracht om de urine uit de blaas te laten lopen. Deze katheter wordt ook wel 'suprapubische katheter' genoemd.

U zult de katheter gedurende korte of langere tijd inhouden. De behandelend arts en de verpleegkundige hebben u uitleg gegeven over het gebruik van deze katheter. In deze folder kunt u thuis alles nog eens rustig nalezen.

Wanneer u vragen heeft, stelt u deze dan bij de eerstvolgende afspraak met uw arts of verpleegkundige. U kunt ook bellen, zie voor het telefoonnummer de achterzijde van deze folder.

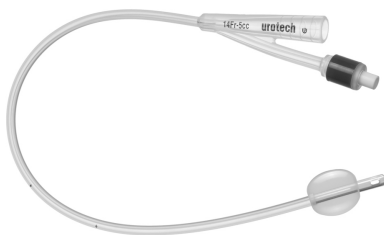
De functie van de katheter

De blaas heeft twee functies in het urinetransport. Ten eerste fungeert deze als een soort opslagruimte (reservoir) voor de urine en ten tweede als uitdrijforgaan van de urine. Beide functies kunnen gestoord zijn. Wanneer dit het geval is, kunnen de functies overgenomen worden door een slangetje (katheter) en een urine-opvangzak (uitwendig reservoir). De urine kan dan via het slangetje de blaas verlaten en opgevangen worden in de urineopvangzak. De behandelend arts heeft met u besproken waarom u een buikkatheter heeft gekregen.

Wat is een buikkatheter?

Een buikkatheter is een dun slangetje dat via een klein sneetje via de buikwand in de blaas wordt ingebracht. De katheter zit de eerste tien dagen met een hechting aan uw buikwand vast, zodat hij goed blijft zitten.

Aan de punt van de katheter zit een ballonnetje dat gevuld is met water. Dit ballonnetje voorkomt dat de katheter uit de blaas kan glijden.

Figuur 1. Een suprapubische katheter met gevulde ballon

Na het inbrengen van de katheter

- Na het inbrengen van de katheter kan er bloed in de urine zitten. In dit geval kunt u het beste extra veel drinken en opletten of de katheter niet verstopt raakt.
- Vooral direct na het inbrengen van de katheter kunt u het gevoel hebben alsof u moet plassen. Dit is echter loze aandrang, want de urine kan weglopen zonder dat u hier iets van merkt.

- De verpleegkundige zal u na het plaatsen van de katheter uitleg en instructies geven over de verzorging.

Algemene aandachtspunten

Het opvangen van de urine

Er zijn twee typen opvangzakken: een beenzak en een nachtzak. Overdag draagt u een beenzak. Dit is een kleine zak die u kunt bevestigen op het boven- of onderbeen met behulp van beenbandjes met klittenband. Voor de nacht is er een nachtzak met een inhoud van ongeveer anderhalve liter en een lange verbindingsslang. We adviseren u de nachtzak aan de onderkant van de beenzak door te koppelen. Zo kan de urine van de beenzak naar de nachtzak stromen en hoeft u 's nachts niet uit bed. Zorg ervoor dat het sluitmechanisme van de beenzak openstaat.

- Was voor en na het loskoppelen en/of vervangen van de urinezak uw handen. Wij verwijzen u voor het gebruik van de katheterzak waarin de urine opgevangen wordt, naar de informatiefolder van MediReva. Deze kunt u vinden in het startpakket voor urine-opvangzakken die u meekrijgt zodra de katheter geplaatst is.

Dagelijkse hygiëne

U kunt met de katheter gewoon baden of douchen. U hoeft niet bang te zijn dat de katheter er tijdens het wassen uit valt.

De dagelijkse verzorging van de katheter bestaat uit:

- Uw handen wassen
- Oude gazen verwijderen
- De huid rond de insteekopening reinigen met lauw water
- De insteekopening afdekken met een schoon splitgaas uit het verbandpakket dat u meegekregen heeft. Daarna afdekken met een gaas zonder split. Vervolgens plakt u het gaas op de huid vast met leukopor of Mefix.

Indien het gebied rondom de katheter niet goed gereinigd wordt, is de kans op infecties groter.

Wisselen katheter

Een buikkatheter moet na respectievelijk 8-12 weken door een nieuwe worden vervangen. De behandelend arts of de verpleegkundige zal de buikkatheter verwisselen. Hiervoor wordt een afspraak met u gemaakt. Na de eerste wissel wordt de buikkatheter door de thuiszorg gewisseld. In uitzonderlijke gevallen blijft het wisselen van de katheter in het ziekenhuis plaatsvinden.

Het spoelen van de blaas

Soms moet de blaas via de katheter worden gespoeld. Wanneer de katheter snel dichtslibt of de urine troebel is, is het wenselijk de blaas te spoelen met een speciale vloeistof. U kunt hiervoor een recept meekrijgen. Het spoelen van de blaas kunt u zelf

doen. De verpleegkundige zal u uitleggen hoe u dit moet doen. U kunt hulp inroepen van een verpleegkundige van de thuiszorg. Afhankelijk van uw inkomen zullen hier kosten aan verbonden zijn.

Mogelijke problemen

Blaasontsteking

Tijdens het gebruik van een katheter ontstaat bijna altijd een blaasontsteking. Standaard controleren van de urine heeft geen zin, omdat er altijd bacteriën in de urine zitten. Voorkom onnodig gebruik van antibiotica omdat de bacteriën na enige tijd niet meer gevoelig zullen zijn voor het gegeven medicament. Behandeling met antibiotica heeft alleen zin bij klachten (koorts, pijn, gevoel van onwelzijn, vieze/ruikende urine).

Over het algemeen geeft een blaasontsteking bij een urineblaaskatheter weinig klachten, zolang de geïnfecteerde urine ongestoord via de katheter in de urineopvangzak kan lopen. U kunt zelf de doorstroming van de urine bevorderen door:

- De urineopvangzak regelmatig via het aftapkraantje (aan de onderkant van het zakje) leeg te maken in het toilet. Voor en na het legen of vervangen van de urineopvangzak handen wassen. De opvangzakken dienen 4-7 dagen gebruikt te worden. U mag de zak eerder vervangen indien deze onaangenaam ruikt.
- De opvangzak altijd lager te hangen dan de blaas. Dit bevordert het weglopen van de urine. Indien u een beenzakje gebruikt is dit vanzelf al het geval. 's Nachts kunt u de opvangzak aan een haakje aan de bedrand ophangen. Let erop dat de zak niet op de vloer ligt. Ook als u zit of loopt, moet u er voor zorgen dat de urineopvangzak altijd lager hangt dan de blaas.
- Voor een goede afvoer van de urine via de katheter dient u minstens anderhalve liter per dag te drinken (dit is 6 à 9 glazen). Bij voorkeur water of vruchtensap. Een goede doorstroming van de urine vermindert ook de kans op het ontstaan van gruis of stenen.

Koorts

Krijgt u koorts boven 38 °C, neem dan contact op met de poli Urologie of (buiten kantooruren) de afdeling Spoedeisende hulp. De telefoonnummers vindt u op de achterkant van deze folder. Koorts kan het gevolg zijn van een blaasontsteking.

Blaaskrampen

Blaaskrampen zijn samentrekkingen van de blaas. Dit kan zich uiten in urinelekkage langs de katheter, het gevoel van aandrang tot urineren, pijn in de eikel van de penis en soms ook voordurend aandrang tot ontlasting. Dit terwijl er wel afvloed is van urine in de opvangzak. Deze krampen kunnen eventueel behandeld worden met medicijnen.

Als u blaaskrampen denkt te hebben, meldt dit dan (tijdens kantooruren) bij de afdeling Urologie. Mocht u dit 's nachts of tijdens het weekend opmerken, dan kan dit wachten tot de volgende ochtend of tot na het weekend.

Geen lozing van urine

Als er geen lozing van urine is, kunt u zelf het volgende nagaan:

1. Zorg ervoor dat het slangetje van de katheter niet geknikt zit. Als de katheter is geknikt of wanneer de verbindingsslang tussen de urineopvangzak en de katheter dubbel ligt of is geknikt, kunt u dit zelf verhelpen. U kunt dit doen door de katheter of verbindingsslang weer in de juiste stand terug te brengen.
2. Zorg ervoor dat de opvangzak zich lager bevindt dan de blaas.
3. Is de opvangzak aan het correcte uiteinde van de katheter aangesloten?

Wanneer urinelozing toch uitblijft, dient u contact op te nemen met Urologie. Wellicht is het noodzakelijk om een nieuwe katheter in te brengen of om medicijnen voor te schrijven

Algemene adviezen

- Zorg ervoor dat u voldoende drinkt.
- Hanteer een goede hygiëne om de kans op infecties te verkleinen.
- Als u aan constipatie (verstopping, trage stoelgang) lijdt, eet dan meer vezelrijke voeding.
- Wandelen bevordert de werking van de blaas en kan eventuele verstoppingen doen verdwijnen.

Hoe moet u handelen als de katheter eruit gevallen is?

Mocht de katheter er onverwachts uitvallen, dan kan meestal zonder problemen *binnen een uur* een nieuwe katheter worden ingebracht. Na een uur zal dit moeilijker gaan. U dient daarom met spoed contact op te nemen met het ziekenhuis. Ook als de katheter er 's nachts uitvalt. Tijdens kantooruren kunt u bellen met de verpleegkundige van de poli Urologie. Buiten kantooruren kunt u zich wenden tot de afdeling Spoedeisende hulp. De telefoonnummers vindt u op de achterzijde van deze folder.

Bestellen materiaal

Als de katheter is geplaatst, krijgt u een startpakket mee. Hierin zitten een aantal beenzakken en nachtzakken. Ook krijgt u een pakket mee met verbandmateriaal. Wij regelen via de medisch speciaalzaak Medireva hiervoor een machtiging. Thuis kunt u, zonodig, zelf een vervolgbestelling doen. Dit gaat van uw eigen risico af.

Tot slot

- De katheter zal u niet in uw bewegingsvrijheid belemmeren. U kunt uw dagelijkse activiteiten gewoon doorzetten. Ook sporten en seksuele activiteiten zijn mogelijk.
- Deze folder geeft algemene voorlichting en is bedoeld als extra informatie naast het gesprek met uw uroloog. Bijzondere omstandigheden kunnen tot wijzigingen aanleiding geven. Dit zal altijd door uw uroloog aan u kenbaar worden gemaakt.
- Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen of zijn er nog onduidelijkheden? Belt u ons dan gerust. Informatie over de bereikbaarheid vindt u op de achterzijde van deze folder.

Geef uw mening!

Deel uw ervaring over Zuyderland Medisch Centrum op www.ZorgkaartNederland.nl, een onafhankelijk kwaliteitsplatform voor de zorg. Op basis van uw ervaring kunnen wij onze zorgverlening verder verbeteren.

Urologie

Meldpunt Oost 11 - Oost 35

Afsprakennummer 088 – 459 7165

Informatienummer 088 – 459 7843

Spoedpost / Spoedeisende hulp (SEH)

Telefoon: 088 – 459 7876

Internet

www.zuyderland.nl